Vereniging van Nederlandse Gemeenten

The Congress

Interprovinciaal Overleg

Nederlandse bestuurders in het Congres van Lokale en Regionale Overheden van de Raad van Europa

Democratie, goed bestuur en mensenrechten in Europa op decentraal niveau

Het Congres van Lokale en Regionale Overheden (het Congres) is één van de politieke instellingen van de Raad van Europa. De Raad van Europa richt zich op de bevordering van democratie en de bescherming van mensenrechten en de rechtsstaat in Europa. Lidstaten van de Raad van Europa zijn alle landen van het Europese continent, inclusief Rusland en Turkije, met uitzondering van Wit-Rusland. De Raad van Europa biedt een permanente structuur voor dialoog tussen 47 landen die in geen enkel ander forum over deze thema's bij elkaar komen. De Raad van Europa heeft zitting in Straatsburg (Frankrijk). Hiermee verschilt de Raad van Europa van de Europese Unie.

De Raad van Europa kent verschillende organen, waarvan de belangrijkste zijn:

- Het Europees Hof voor de Rechten van de Mens, waar burgers zich kunnen beroepen op het belangrijkste verdrag van de Raad van Europa: het Europees Verdrag tot Bescherming van de Rechten van de Mens en de Fundamentele Vrijheden, dat door alle lidstaten is ondertekend. Nederlandse zaken bij het Hof betreffen met name immigratie en asielprocedures.

- De Raad van Ministers bestaat uit de 47 Ministers van Buitenlandse Zaken of hun Permanente Vertegenwoordigers. De Raad kan individuele landen aanspreken op schendingen van Europese verdragen, meestal naar aanleiding van aanbevelingen van de Parlementaire Assemblee en van het Congres. Zij gaat ook na of uitspraken van het Europees Hof worden geïmplementeerd.

- De Parlementaire Assemblee is een forum voor Eerste- en Tweede Kamerleden uit de lidstaten. Zij bereidt rapporten voor met adviezen aan de Raad van Ministers over bevordering van de democratie, mensenrechten en rechtsstaat in de lidstaten.

- Het Congres van Lokale en Regionale Overheden is een politiek forum voor lokale en regionale bestuurders uit de 47 lidstaten. Zij brengen advies aan de Raad van Ministers om op lokaal en regionaal niveau democratie, goed bestuur en mensenrechten te beschermen en bevorderen. Het Congres telt evenals de Parlementaire Assemblee 318 leden en 318 plaatsvervangende leden die georganiseerd zijn in nationale delegaties en politieke groepen. Gezamenlijk vertegenwoordigen zij 200.000 gemeenten en regios's. De Nederlandse delegatie bestaat uit 14 gemeentelijke en provinciale bestuurders (7 leden en 7 plaatsvervangers). Alle leden vallen onder één van de drie politieke groepen (liberale, socialistische of volkspartij).

In deze folder wordt ingegaan op de doelstellingen van het Congres en op de Nederlandse delegatie die in dit forum actief is.

Doelstellingen van het Congres

De missie van het Congres is het bevorderen en bewaken van democratie, goed bestuur en mensenrechten op lokaal en regionaal niveau. Het Congres is verantwoordelijk voor het schrijven van rapporten met adviezen, opinies en aanbevelingen aan de Raad van Ministers op deze thema's. De voortgang van implementatie van deze aanbevelingen wordt door het Congres nauwlettend gevolgd.

Bevorderen van lokale en regionale democratie

Het bevorderen van lokale en regionale autonomie en democratie in de verschillende lidstaten wordt gerealiseerd aan de hand van het Europese Handvest inzake Lokale Autonomie. Dit Handvest is een juridisch bindend instrument, dat zich richt op het beschermen van lokaal bestuur aan de hand van afgesproken standaarden. Het is geratificeerd door 45 van de 47 lidstaten. In Nederland heeft de regering dat, naast gemeenten, ook van toepassing verklaard op provincies. Aan de hand van de analyses worden aanbevelingen aan de Raad van Ministers gedaan, zodat individuele lidstaten kunnen worden aangesproken op eventuele schendingen van het Handvest.

De Nederlandse lokale en regionale autonomie wordt gemiddeld elke vijf jaar onder de loep genomen. In het verleden zijn onder andere de financiële autonomie (de OZB-kwestie) en de gekozen burgemeester aandachtspunten geweest. In 2013 vindt de volgende monitoring van de Nederlandse decentrale autonomie plaats.

Congresdelegaties nemen lokale en regionale verkiezingen in de 47 lidstaten waar, om te rapporteren over eventuele ongeregeldheden die ten koste gaan van democratische en transparante verkiezingen.

Goed bestuur

Goed bestuur op lokaal en regionaal niveau wordt geanalyseerd aan de hand van verschillende thema's als burgerparticipatie, integratie en transparantie. Daarnaast geeft het Congres advies en steun bij het opzetten van democratische lokale en regionale structuren, bijvoorbeeld in Midden- en Oost-Europa, of in opkomende democratieën rond de Middellandse Zee. Rapporten worden voorbereid aan de hand van vergelijkingen van wetgeving, aanpak en vernieuwende methodes in de verschillende lidstaten. Good practices en handvatten worden verzameld en aanbevelingen worden geformuleerd.

Tijdens een Ministersconferentie van de Raad van Europa in Utrecht in 2009, stond burgerparticipatie centraal. Naar aanleiding hiervan heeft oud delegatielid mw. Marjan Haak-Griffioen (destijds gedeputeerde van de provincie Utrecht) opdracht gegeven om onderzoek te doen naar burgerparticipatie op lokaal en regionaal niveau in de lidstaten. Hierna is zij door het Congres benoemd als rapporteur op dit onderwerp. Mw. Jon Hermans-Vloedbeld, burgemeester van Almelo neemt dit rapporteurschap over.

Mensenrechten
De lokale en regionale dimensie van mensenrechten is een derde belangrijke prioriteit voor het Congres. Naast een analyse van hoe dit thema wordt opgepakt in de lidstaten op decentraal niveau, worden ook actuele schendingen van mensenrechten op decentraal niveau aan de kaak gesteld. Hierbij kan gedacht worden de situatie van de Roma of van Koerdische lokale politici in Turkije.

De Nederlandse delegatie maakt zich sterk voor het Koerdische Congreslid mw. Leyla Güven. Zij zit sinds 2009 vast, eerst zonder duidelijke aanklacht, nu wordt zij verdacht van het verspreiden van terroristische propaganda. Een verzoek om een solidariteitsbezoek aan haar te mogen brengen, werd in eerste instantie door de Turkse autoriteiten geweigerd. Naar aanleiding hiervan heeft de Nederlandse delegatie een aanbeveling aan de Raad van Ministers geschreven, om aandacht te vragen voor de situatie. De Turkse autoriteiten hebben als reactie een eerste stap gezet om het solidariteitsbezoek mogelijk te maken.

Structuur van het Congres: ontwikkeling van rapporten

Bureau (dagelijks bestuur)
Het Bureau is het dagelijks bestuur van het Congres, bestaande uit 18 bestuurders van het Congres uit verschillende landen gekozen uit de plenaire zittingen. Zij bereidt de plenaire zittingen voor, analyseert het budget en neemt actie op urgente zaken. Hiertoe komt het Bureau maandelijks bijeen. Momenteel is de voorzitter van de Nederlandse delegatie, dhr. Onno van Veldhuizen, lid van het Bureau.

Commissies

Voorbereiding van rapporten en dossiers gebeurt over het algemeen in de drie commissies van het Congres (de monitoring-, governance- en current affairscommissie). De commissies komen over het algemeen drie keer per jaar bijeen. Elk land heeft recht op ten minste één zetel in elke commissie.

- De monitoringcommissie is verantwoordelijk voor de toetsing van naleving van het Handvest op het gebied van de lokale autonomie, door middel van onderzoeksmissies in de verschillende lidstaten.
- De governancecommissie stelt rapporten over thema's die te maken hebben met goed bestuur, zoals grensoverschrijdende samenwerking, transparantie en financiën.
- De current affairscommissie houdt zich bezig met actuele thema's zoals de Roma, kinderrechten en duurzaamheid.

Plenaire zitting / Statutory Forum

De rapporten en hun aanbevelingen worden uiteindelijk besproken en aangenomen in de plenaire zittingen of in het Statutory Forum. Twee keer per jaar komen de delegaties van de 47 landen plenair bijeen tijdens de zittingen (de 318 leden van het Congres. In de tussentijd kan het Statutory Forum (de 47 delegatievoorzitters) beslissingen nemen tussen beide zittingen in.

De Nederlandse delegatie: activiteiten en samenstelling

De Nederlandse delegatie bestaat uit zeven leden en zeven plaatsvervangende leden, waarvan vier gemeentelijke en drie provinciale leden en drie gemeentelijke en vier provinciale plaatsvervangers. De samenstelling van de delegatie wordt door de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) en het Interprovinciaal Overleg (IPO) ter goedkeuring voorgelegd aan het Ministerie van Binnenlandse Zaken, waarbij gelet wordt op de verhouding man-vrouw, en de vertegenwoordiging van de verschillende politieke partijen. De delegatie wordt ondersteund door de VNG en het IPO.

Waarom Nederlandse gemeenten en provincies deelnemen

Deelname in de delegatie stimuleert bewustwording van de bestuurders en helpt om Nederlandse gemeenten en provincies te spiegelen aan die in andere landen.
Het grote internationale netwerk en de mogelijkheid om ervaringen uit te wisselen is een kans voor de Nederlandse bestuurders. Nederlandse gemeenten en provincies hebben zo toegang tot veel kennis en ervaring uit andere landen. Tegelijkertijd worden Nederlandse standpunten door de delegatie uitgedragen namens VNG en IPO.

Speerpunten van de Nederlandse delegatie

De Nederlandse delegatie neemt deel aan monitoringsbezoeken die naleving van het eerdergenoemde Handvest toetsen. Ook doen de leden regelmatig mee aan verkiezingswaarnemingen. Zoals beschreven zijn de leden ook actief betrokken bij de behandeling van thema's als burgerparticipatie, integratie en mensenrechten op decentraal niveau. Elk jaar maakt de delegatie een actielijst met speerpunten.

Het is van groot belang dat lidstaten elkaar aanspreken en scherp houden op de kwaliteit van de democratische rechtsstaat en de mensenrechten. Dat is het hart van de Raad van Europa en de essentie van de verdragen.

Het Congres speelt daar voor de decentrale overheden en hun inwoners een cruciale rol in. Ten eerste door het bevorderen van een democratische en rechtsstatelijk cultuur. Ten tweede door scherp te monitoren en de binnenlandse politiek zo een spiegel voor te houden. Gaat het goed, kan het beter, wat valt er van elkaar te leren?

We houden elkaar zo bij de les en meer in evenwicht. Er is een gedeelde rechtsorde waarop we elkaar, ook in het eigen belang, willen aanspreken.

Dhr. Onno van Veldhuizen, burgemeester gemeente Hoorn

Contacten onderhouden

In haar werk probeert de Nederlandse delegatie zoveel mogelijk contact te onderhouden met andere delegaties. Binnen Nederland zoekt zij de samenwerking met de Permanente Vertegenwoordiger in Straatsburg en de Eerste- en Tweede Kamerleden, betrokken bij het werk van de Raad van Europa, op.
Daarnaast werkt ze samen met maatschappelijke organisaties.

Samenstelling

Voorzitter

Dhr. G.O. (Onno) van Veldhuizen
Burgemeester gemeente Hoorn

Lid van het Bureau, het Statutory Forum, de Monitoring Commissie
Plv. lid van de Governance commissie

Vice Voorzitter

Dhr. L. (Leen) Verbeek
Commissaris der Koningin provincie Flevoland

Lid van de Monitoring Commissie
Plv. lid van het Statutory Forum en van de Governance Commissie

Leden

Mw. A.E. (Amy) Koopmanschap
Burgemeester gemeente Diemen

Lid van de Current Affairs Commissie
Plv. lid van de Monitoring Commissie

Mw. J.M.E. (Annemieke) Traag *(kandidaat)*
Gedeputeerde provincie Gelderland

Dhr. P.A.C.M. (Peter) van der Velden
Burgemeester gemeente Breda

Lid van de Governance Commissie. Plv. lid van de Monitoring Commissie
en van de Current Affairs Commissie

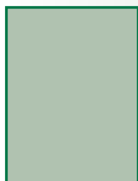

Dhr. J. (Jos) Wienen
Burgemeester gemeente Katwijk

Lid van de Monitoring Commissie

Samenstelling

Leden

Vacante positie

Plaatsvervangende Leden

Dhr. C. (Cees) Bijl

Burgemeester gemeente Emmen

Plv. lid van de Monitoring Commissie

Mw. A. (Anne) Bliek-de Jong

Gedeputeerde provincie Flevoland

Plv. lid van: de Monitoring Commissie

Mw. J.H.M. (Jon) Hermans-Vloedbeld

Burgemeester gemeente Almelo

Plv. lid van de Monitoring Commissie en de Governance Commissie

Dhr. R.A.M. (Rogier) van der Sande *(kandidaat)*

Gedeputeerde provincie Zuid- Holland

Dhr. J.C. (Co) Verdaas *(kandidaat)*

Gedeputeerde provincie Gelderland

Plaatsvervangende Leden

Samenstelling

Mw. J.A. (Jannewietske) de Vries

Gedeputeerde provincie Fryslân

Mw. L.M.B.C. (Luzette) Wagenaar-Kroon

Wethouder gemeente Drechterland

Plv. lid van de Current Affairs Commissie

Meer weten?

Voor meer informatie over de Nederlandse delegatie naar het Congres kunt u contact opnemen met de delegatiecoördinatoren.

Mw. Renske Steenbergen
Beleidsmedewerker Internationale Zaken
Secretaris van de Nederlandse delegatie naar het Congres

Vereniging Nederlandse Gemeenten
Postbus 30435
2500 GK Den Haag
+31 (0) 70 373 8707
Renske.Steenbergen@vng.nl
www.vng.nl

Mw. Gonnie Verbruggen
Senior adviseur Europa
Plv. secretaris van de Nederlandse delegatie naar het Congres

Interprovinciaal Overleg
Postbus 16107
2500 BC Den Haag
+31 (0) 70 888 12 37
GVerbruggen@ipo.nl
www.ipo.nl

Voor meer informatie over het Congres kunt u terecht op de website:
www.coe.int/congress

